

Päätöseditori

Loppuraportti

26.3.2024

Rakennetun ympäristön
tiedon yhteentoimivuus

Päätösesitorin kokeiluprojektin tavoite

Tavoitteena oli testata, miten Sanastot-työkalun rajapintaa hyödyntämällä voi **laatia viranomaispäätöstekstejä** siten, että **päätöstekstissä käytetyille käsitteille** etsitään **määritelmät** automaattisesti etukäteen laadituista terminologisista sanastoista.

Kokeilun aikana tutustuttiin **Helsingin kaupungin yleisen alueen lupakäsittelyn viranomaispäätösrakenteisiin.**

Työryhmä

Toteuttaja

- Antti Turpeinen, Sleek Oy

Työryhmä

- Mikael af Hällström, Verohallinto
- Taina Nurmela, Helsingin kaupunki
- Anssi Hänninen, YM
- Anju Asunta, YM
- Juha-Pekka Maijala (projektin alussa), YM

Eurooppalaiset yhteentoimivuuden periaatteet (EIF) rakennetun ympäristön tietoalueella

Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuustyö pohjautuu yhtäältä

- tiedonhallintalain (906/2019) 6 §:än toteuttamiseen ja toisaalta
- eurooppalaisiin yhteentoimivuuden periaatteisiin (EIF), jotka on kuvattu oheisessa kuvassa.

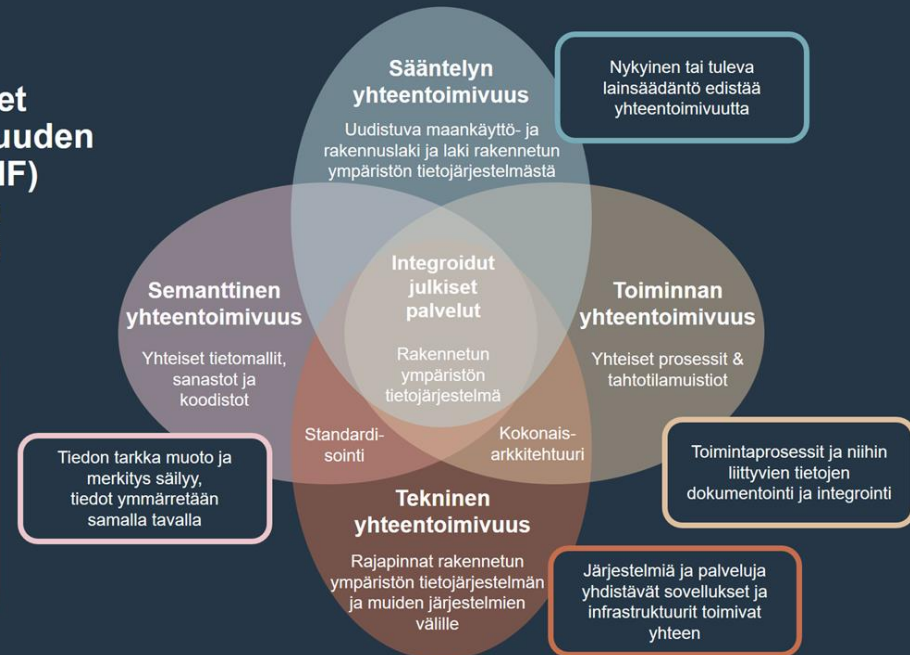
Samat taustatekijät toimivat myös päätöseditorikokeilun pohjana.

Myös päätöseditori toteuttaa kaikkia neljää yhteentoimivuuden osa-aluetta (sääntelyn, toiminnan, tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus), jotta saavutetaan integroituja julkisia palveluita.

Eurooppalaiset yhteentoimivuuden periaatteet (EIF) rakennetussa ympäristössä

Tiedonhallintalaki (906/2019, 6 §) edellyttää, että kunkin ministeriön on omalla toimialallaan ylläpidettävä yleisiä linjauksia yhteisten tietovarantojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi.

Tausta ja MiniSuomi

Päätöseditorin toteutuksessa hyödynnettiin Lakieditori- ja Kaavamääräyseditori-projektien tuotoksia MiniSuomi-yhteiskehittämisalustalla.

- **MiniSuomi** on avoin yhteiskehittämisen alusta, joka on perustettu mahdollistamaan ketterä ja joustava kokeileminen julkishallinnon kehityshankkeissa.
- **MiniSuomessa** tehtävät kokeilut pyrkivät mallintamaan ratkaisuja mahdollisimman konkreettisella tasolla ja mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Alustalla voidaan myös kokeilla sovelluksia, joilla automatisoida ja yksinkertaistaa tiedonsiirto useiden eri julkisen toimijan kanssa yhtäaikaisesti.
- **MiniSuomeen** toteutetut tekniset kokeilut ja sovellukset ovat kaikkien vapaasti hyödynnettävissä. MiniSuomi-ympäristössä ei käsitellä tai hyödynnetä aitoa henkilö-, yritys- tai rakennusdataa, muutamaa yksityiskohtaa lukuun ottamatta.
- **MiniSuomi** on Valtorin ylläpitämä ja Verohallinnon koordinoima palvelu, jossa itse kehittäminen tapahtuu kehittämisprojektien omalla rahoituksella.

Muita kokeiluja rakenteisen tiedon tuottamiseen

- Rakenteisen tiedon tuottamiseen kehitettiin vuonna 2020 **Lakieditori**, joka mahdollistaa **rakenteisen lakitekstin tuottamisen lainvalmistelussa** sekä valituissa sanastoissa määriteltyjen **käsitteiden linkittämisen lakitekstissä esiintyviin termeihin**.
- Lakieditoria hyödynnettiin pohjana vuoden 2021 **Kaavamääräyseditori**-kokeilussa, jossa tuotettiin käyttöliittymä rakenteisen kaavamääräyksen tuottamiseksi samalla periaatteella kuin mitä Lakieditorissa sovellettiin.
- Päätöseditorissa on hyödynnetty molempien kokeilujen lopputuloksia. Kaikki kokeilut on toteutettu MiniSuomi alustalla.

ks. Semanttinen yhteentoimivuus - Ympäristöministeriö

Yhteentoimivuusalustan hyödyntäminen kokeilussa

Päätöksen tietomallissa oli koodistopohjaisia tietoja ja niissä linkitettiin valinnat Koodistoista; esimerkkinä "paatoksentulos": "01", "paattajanLaji": "01", Koodistot (suomi.fi)

- **Päätöksen rakenne** määritelty Rakentamisen lupien tietomallin (<https://tietomallit.suomi.fi/model/rytj-raklu>) tammikuussa 2023 olleen version perusteella.
- Kokeilua varten rajatusta tietosisällöstä laadittiin **oma soveltamisprofiilinsa**: <https://tietomallit.suomi.fi/model/paatosedit/>
- Päätöksen tekstikentistä voi **linkittää sanastojen käsitteisiin**.
- Sanastoja ei ole rajattu tässä kokeilussa vaan käsitteitä haetaan kaikista Yhteentoimivuusalustalla julkaistusta sanastoista.
- Editorin puolella käytetään **lemmausta** (perusmuotoistamista), jolloin voidaan kirjoittaa suomen kielen taivutusmuotoisia termejä ja niihin voidaan hakea ja linkittää sanaston käsite.

Kokeiluprojektin tulokset

- Projektin tuotoksena syntyi **rakenteisen tekstintuotannon mahdollistava tekstieditori**, jonka rakenne perustui Tietomallit-työkaluun laadittuun soveltamisprofiliin.
- Tekstieditoriin toteutettiin yksi käyttöliittymä, jonka avulla päätöksen laatija voi tuottaa **taustalla olevan tietomallin** mukaisia päätöksiä rakenteisessa muodossa.
 - **Rakenteisella päätöksellä** viitataan asiakirjaan, joka noudattaa tiettyä ennaltamääriteltyä rakennetta eli sen sisältö on määritelty erillisessä tietomallissa. Lisäksi sen käsitteet on määritelty sanastossa.
- **Projektissa osoitettiin** että Yhteentoimivuuusalustan tarjoamat rajapinnat toimivat siten, että tietomallin mukaisessa rakenteisessa päätöksessä on mahdollista linkittää päätöstekstiin käsitteitä sanastoista ja käyttää päätöksen valikoissa koodistojen koodiarvoja.

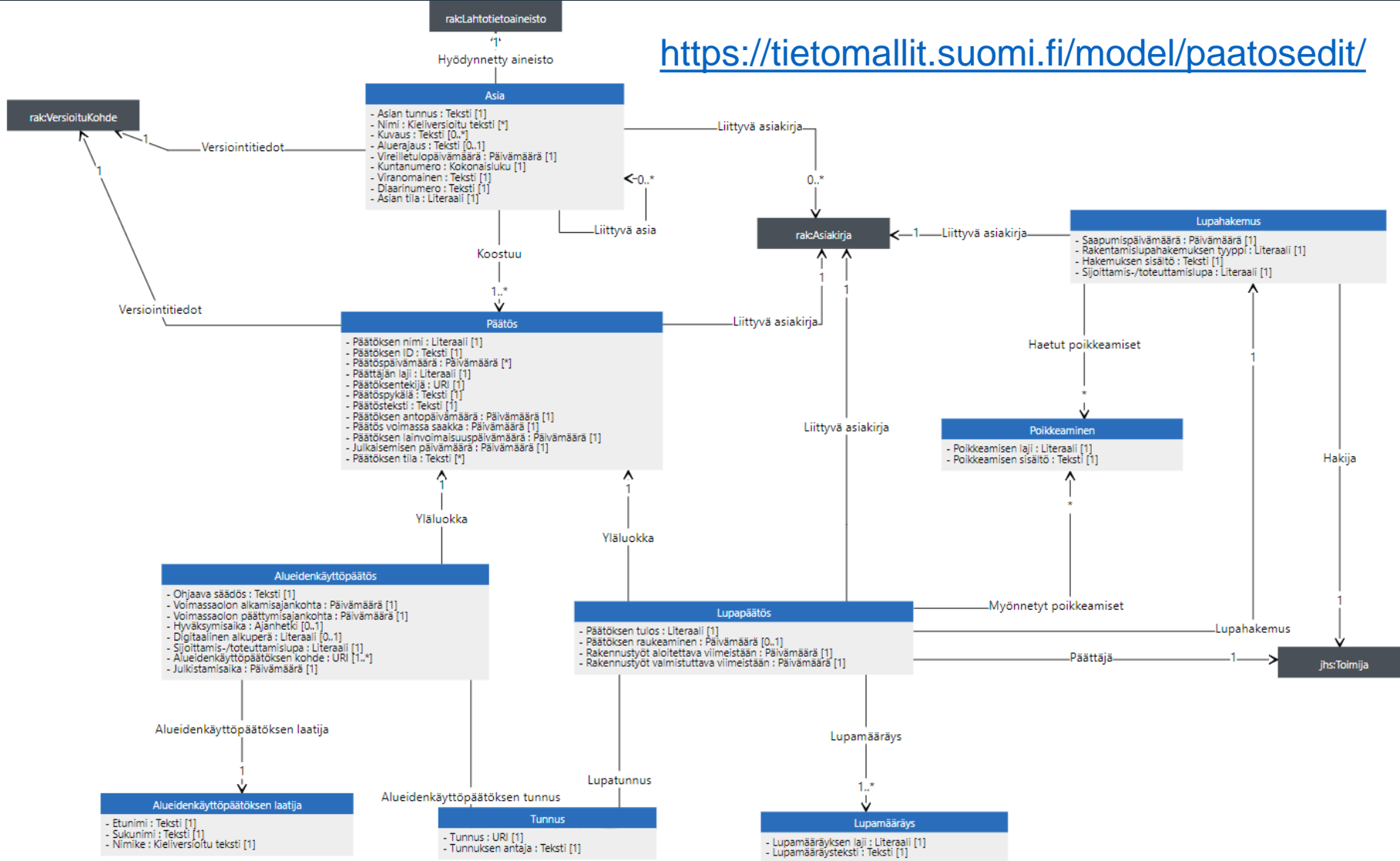
Kokeilussa havaittu hyötypotentiaali

- **Rajapintaa**, joka etsii kirjoitetulle termille vastineen Sanastot-työkalusta myös taivutetuista sanamuodoista, **voi hyödyntää rakenteisen viranomaispäätöksen** ja erityisesti sen ns vapaatekstikappaleiden **valmistelussa**.
- Rajapinnan hyödyntäminen ei vaadi erillisen työkalun (esim. päätöseditori) käyttämistä, vaan tämän rajapinnan voisi integroida käytössä olevaan päätöksentekojärjestelmään.
 - Tämän myötä **vähennettäisiin inhimillistä riskiä** siitä, että viranomaispäätöstekstissä käytetään **termejä, joita ei löydy** esim. aiheeseen liittyvästä **lainsäädännöstä**, tai on muulla tavoin termi, joka **tarkoittaa eri asiaa** kuin valmistelija on tarkoittanut.
 - Tämän myötä säästettäisiin myös aikaa kun valmistelijan ei tarvitse etsiä käsitelmääritelmiä toisesta lähteestä.
- Yhteentoimivuusalustan ja sen rajapintojen laajamittainen käyttö **parantaisi päätösten yhdenmuotoisuutta, ennustettavuutta, yhdenvertaisuutta ja laatua**.

Päätöseditorin tietomalli Y-alustalla

<https://tietomallit.suomi.fi/model/paatosedit/>

Kokeile itse!

<https://minisuomi.fi/> > Päätöseditori

Kirjautuminen:

Kuvitteellinen sähköposti

Salasana: MiniSuomi202!

Kirjautuminen

Sähköposti

Salasana

[Kirjaudu sisään](#)

Päätöseditori

Matti Meikalainen

FI

Kirjaudu ulos

Etusivu > Päätös > Diaarinumero-123

← Etusivu

Tulosta

JSON

Poista

Muokkaa

Päätöksen perustiedot

Päätöksen nimi

Lupapäätös tekstillä

Päätösteksti

Terassilupa ja sanastosta termi [kaavayksikkö](#)

Päätöspykälä

xx §

Päätöksen tekijä

Matti Meikalainen

Päätäjän laji

Viranhaltija

Päätöksen päivämäärä

2024-02-06T12:26:14.087

Päätöksen julkaisemispäivämäärä

2024-02-06T12:26:14.087

Päätöksen lainvoimaisuuspäivämäärä

2024-02-06T12:26:14.087

Päätöksen tila

Valituksen alainen

Päätöksen tulos

-

Lupapäätös

Lupatunnus

Tunnus

Lupatunnuksen antaja

Helsingin kaupunki

Sijoittamis-/toteuttamislupa

-

Rakennustyöt aloitettava viimeistään

2024-05-12T21:00:00

Rakennustyöt valmistuttava viimeistään

2024-05-30T21:00:00

Lupamääräykset

Lupamääräyksen teksti

Terassilupa ja sanastosta termi [kaavayksikkö](#)

Lupamääräyksen laji

Sijaintikatselmus


```
{
  "lupamaarays": [
    {
      "lupamaarayksenlaji": "M0103",
      "lupamaaraysteksti": "<p>Terassilupa ja sanastosta termi <a
href=\"http://uri.suomi.fi/terminology/rakymp/c127\">kaavayksikkö</a></p>"
    }
  ],
  "lupahakemus": null,
  "myonnetypoikkeamiset": [],
  "ylaluokka": {
    "paatoksennimi": "Lupapääätös tekstillä",
    "paatospaivamaara": null,
    "paatoksentulos": " ",
    "paattajanLaji": "01",
    "paatoksenteikija2": "Matti Meikalainen",
    "paatospykala": "xx §",
    "paatosteksti": "<p>Terassilupa ja sanastosta termi <a
href=\"http://uri.suomi.fi/terminology/rakymp/c127\">kaavayksikkö</a><a
href=\"http://uri.suomi.fi/terminology/rakymp/c127\"></a></p>",
    "paatoksenantopaivamaara": "2024-02-06T12:26:14.087",
    "paatosvoimassasaakka": "0001-01-01T00:00:00",
    "paatoksenraukeaminen": "2024-10-30T22:00:00.000Z",
    "paatoksenlainvoimaisuuspaivamaara": "2024-02-06T12:26:14.087",
    "julkaisemisenpaivamaara": "2024-02-06T12:26:14.087",
    "paatoksentila": "Valituksen alainen",

```

```
"versiointitiedot": {
  "nimiavaruus": "RAK_Paatos",
  "viittaustunnus": "RAK_Paatos:Diaarinumero-123",
  "identiteettitunnus": "Diaarinumero-123",
  "tuottajakohtaintunnus": null,
  "versionkasittelija": null,
  "viimeisinmuutos": "2024-02-06T12:34:01.4796986",
  "tallennusaika": "2024-02-06T12:34:01.4796986",
  "korvaobjektin": null,
  "korvattuobjektilla": null
},
"liittyvaasiakirja": null
},
"rakennuspaikka": null,
"sijoittamis-toteuttamislupa": "",
"sijainti": null,
"lupatumnus": {
  "tunnus": "Tunnus",
  "tunnuksenantaja": "Helsingin kaupunki"
},
"rakennuskohde": null,
"rakennustyotaloitettavaviimeistaan": "2024-05-12T21:00:00",
"rakennustyotvalmistuttavaviimeistaan": "2024-05-30T21:00:00"
}
```


Yhteentoimivan datan rooli Suomen digikompassin tavoitetilassa

